

Zvonimir:

Iz zavisti.

Milo joka stara Zaplotarjeva mati dan na dan...

Povem vam, zakaj.

Imela je dva sina. Starejši je bil Nande in mlajši Tonček. Kolikor je bil Nande po letih starejši, toliko je tudi presegal Tončka v razposajenosti in hudobiji, dasi tudi Tonček ni bil nikomur v zgled.

Dobra prijatelja si Tonček in Nande nista bila nikdar. Samo, ako je Tonček prinesel jabolk ali hrušk, skrivaj s sosedovega vrta, je stopil Nande prijaznega očesa k njemu ter ga poprosil sladkega sadu. In Tonček mu je ponudil prepovedani sad, Nande pa se je hudomušno zasmel ter zavil k svojim izkvarjenim tovarišem. Tudi Tonček si je poiskal svoje prijatelje, in tako sta rastla brata v hudobiji ter delala svoji materi sive lase...

Nande je bil le malokdaj doma, ker je tako nerad gledal materine solze. Če je pa prišel domov in ga je mati prosila solznih oči, naj bo drugačen in se ogiba slabe družbe, tedaj ji je sicer Nande obetal, da se bo poboljšal. Toda že čez dan ga je zvelkla stara navada nazaj v staro družbo.

Tonček je pa vendar bolj ljubil svojo mater kot Nande. Ako se je mati jokala, jokal se je tudi on ter ji obetal, da se bo poboljšal in zapustil slabe tovariše. Toda Tonček je bil pozabljive glave, in — mati je vse premilo ravnala z njim. Vsako hudobijo, četudi je bila velika, mu je odpustila, ker v svoji ljubezni ni mogla videti sinčkovih solz. In Tonček je bil prepričan, da mu bo mati vedno odpuščala. In zato je lezel globlje in globlje...

Izpočetka je sicer Tonček ljubil Nandeta, a ko je videl, da ne mara on za njegovo tovarišijo, se je vzbudil tudi v njem skriven odpor proti bratu in še večja neubogljivost do matere, ki ji je mrzlost bratov presunjala srce.

Kadar je kupila mati Tončku lepšo obleko kot Nandetu, mu jo je Nande umazal, ako jo je le mogel. In če je Nande nakradel več jabolk kot Tonček, mu jih je pa ta zopet ukral... In to se je ponavljalo leto in dan ob vsaki priliki. Stara, siva mati je pa jokala, ker je imela tako deco. V molitvi si je res lajšala srce in se otesla skrbi, ki sta ji delala hudobna sinova.

Bila je pomilovanja vredna mati. Lica je imela bleda od boleznih, roke so se ji tresle, in komaj je hodila po hiši gorindol. Že od nekdanj slabotna, je postajala ob toliki žalosti še bolehnjša. Lase je imela že skoro popolnoma sive in redke.

Ko je sedela nekega dne na stolu ob peči, vsa bleda in prepala, se ji je približal Tonček...

»Sinek moj, toliko sem trpela vse svoje dni za vaju, delala sem in se trudila z žulji na rokah — in sedaj mi tako plačujeta moj trud?... Vedi, Tonček, Bog v nebesih bo plačnik!...«

Dalje ni mogla. Solze globoke užaljenosti so ji zalile oči, in bleda lica so ji postala mokra od grenkih solz.

»Tonček! Nande!« je kriknila in povesila glavo do kolen. Toliko, da ni onemogla.

Tončku se je zasmilila. Prijel jo je za glavo in ji božal mokro lice ...

»Mati, saj se bom poboljšal! ... Tudi Nande se mora!« tako ji je zatrjeval in tudi jokal.

Materi se dolgo niso posušile solze. Tonček jo je tolažil ves čas, četudi je sam jokal. Zatrdno je sklenil, da se poboljša ...

»Moram se poboljšati, pa moram se!« je ponavljal večkrat samprasebi, pa tudi glasno.

Ko ga je slišala mati tako govoriti, so se ji zvedrila lica in s skoro veselim obrazom je zrla na svojega mlajšega sina, ki je imel resno voljo, da krene na boljšo pot.

Mati je samega veselja kupila Tončku nove hlače, Nande je moral pa hoditi v raztrganih. Ko jih je Tonček prvič oblekel, je prosil mater, naj jih kupijo še tudi Nandetu, da ne bo hud. Toda mati ga je hotela kaznovati zaradi njegovih hudobij, in Nande je hodil raztrgan, da so se mu posmehovali tovariši. To je Nandeta tako dražilo, da je sklenil, ob prvi priložnosti se bo maščeval nad »priliznjenim« Tončkom. In priložnost je prišla kmalu.

Tonček je šel nabirat v gozd črnih jagod. Kje je Nande, ni vedel, ker ga že ni bilo ves dan doma. Potepal se je s tovariši ter uganjal neslane burke ...

Tonček je stopal, nič hudega sluteč, po kameniti poti. Solnce je pripekalo hudo, komaj čuten veter je pihljaj od severozahoda. Jača vran je letela od gozda proti rumenemu polju in vpila svojo vsakdanjo pesem: kra, kra! Tonček je slišal časih v vasi, da prinašajo vrane nesrečo. No, on tega ni verjel, saj jih je časih prav pridno podil po polju in se zabaval z njimi. Ali danes mu ta misel ni šla iz glave, in nekaj težkega mu je leglo na srce ...

Spomnil se je Nandeta. Rad bi ga prosil, da se tudi on poboljša na veselje ubogi sivi materi. Ali v zadnjem času se mu je zdel brat kakor divji. Saj ga skoro nikoli ni bilo doma, in če je bil — saj matere niti pogledal ni, njega pa vedno le z divjimi očmi ... Ah, Nande se je popolnoma izgubil v slabi tovaršiji ...

V takih mislih je stopal Tonček po kamenitem potu dalje proti gozdu. Naenkrat pa zapazi pred seboj — Nandeta. Imel je črne ustnice od borovnic, pa je bil videti še bolj divji kot sicer. Oči so mu gledale srdito v svet, bil je gologlav, v klobuku je nesel negodne ptičke ...

Tonček se ga prestraši in se mu ogne s pota. A Nande se mu nalašč nastavi na pot in ga vpraša s prezirljivim in zaničljivim glasom:

»Ti priliznjenec, kaj pa ti strašiš tuokoli? Mari bi se držal mamke za krilo in jim tožil, kako lovim jaz po gozdu ptičke in jih pečem! ... Ti maček priliznjeni!«

V Tončku vzkipi kri. — Da mu brat očita, če uboga mater! Ne, tega ne more mirno pretrpeti!

»Jaz nisem priliznjeneč! Nisem maček priliznjeni!«!

Takih odločnih besedi Nande ni pričakoval od brata. Tončkove nove hlače mu pridejo zopet na um. Jeza, srd in zavist, ki jo je kuhal že toliko časa v pokvarjenem srcu, prikipi v tem hipu na dan kakor divji hudournik, ko pridrvi nevihta v gore.

»Kaáj? . . . Ti hinavec! . . . In lažnivec!«

Kar kipelo je v Nandetu. Roke je stisnil v krepko pest ter udaril z vso močjo brata po licu. Tonček je odskočil na bližnjo njivo in pobral debelo kepo ter jo vržel bratu v obraz.

Nandeta je zbolelo. To ga je razsrdilo do skrajnosti.

»Čakaj, ti hinavec! . . . Ti priliznjeneč!« je zavpil in pobral s poti debel kamen, oglat in oster. Z vso močjo, kar je je mogel zbrati, je brusnil kamen v brata in ga zadel na sence.

»Ojoj!« je jeknil Tonček. Zvrtelo se mu je v glavi in padel je na tla. Oster kamen je prebil črepinjo. Umrl je na njivi ob kameniti poti. Nande je pa zbežal, videč mrtvega brata, nazaj v gozd . . . Kakor drugi Kajn . . .

Ljudje so videli, kako je drl Nande v gozd in zdelo se jim je čudno. Kmalu nato so našli mrtvega Tončka na njivi in kmalu so spoznali, kaj in kako. Mrtvo truplo so nesli v Zaplotarjevo hišo. Obča nevolja je šla po vasi.

Zaplotarjeva mati se je zgrudila na truplo svojega sina in ihtela, obupno ihtela . . .

Nandeta so odvedli orožniki. Bil je obsojen na dosmrtno ječo . . . Pravijo, da bo vsled obupa umrl . . .

Stara, nesrečna Zaplotarjeva mati pa odtlej prejoka skoro slednji dan . . . Tudi njej bo kmalu zazvonilo — — —

s. s. :

Majniški pozdrav.

Od Šmarne goré,
od Šmarne goré
pa veterc pihljá
pozdrava mi dva.

Dva holma visoka,
dva holma lepá,
pozdravljena tudi
bodita vidvá.

A vetrec ne vé,
a vetrec ne vé,
kdo meni pozdrave
pošilja z goré.

Pozdravljena gori,
Kraljica nebes,
ti upanje solnčno
teh solznih očes!

